

CZEŚĆ I.
FORMY PROWADZENIA
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

UWAGI WSTĘPNE

Pierwsza część skryptu generalnie poświęcona jest prezentacji form organizacyjno-prawnych przedsiębiorców działających już na rynku polskim. Lektura tej części umożliwi zdobycie praktycznej wiedzy na temat rozpoczęcia działalności gospodarczej, a także ułatwi tworzenie własnego przedsiębiorstwa. Ze względu na znaczne zróżnicowanie przedsiębiorców przy opisie każdej z form zwrócono szczególną uwagę na procedurę ich tworzenia, powoływanie organów i kwestie związane z odpowiedzialnością za ich zobowiązania czy też kto reprezentuje je w stosunkach z osobami trzecimi.

Część I rozpoczęto jednak od trzech kwestii wprowadzających. Pierwsza są to wyjaśnienia pojęcia wolności działalności gospodarczej. Omówienie tej problematyki jest jednym z kluczowych elementów warunkujących właściwe zrozumienie dalszych opisów, a nawet całego krajowego systemu gospodarczego. Nie bez znaczenia dla omawianej materii będą jej aspekty historyczne – tj. w jaki sposób ewoluowało znaczenie „swobody działalności gospodarczej” na przestrzeni wielu lat, aspekty zewnętrzne – tj. wpływ prawa międzynarodowego i europejskiego na kształt krajowych rozwiązań prawnych, oraz wspomniano ważniejsze aspekty wewnętrzne.

Następny temat wprowadzający polega na omówieniu pakietu aktów prawnych tworzących tzw. „Konstytucję biznesu”. W ramach tej problematyki omówiona zostanie:

- 1) ustawa z 6.3.2018 r. – Prawo przedsiębiorców¹ (dalej: PrPrzed);
- 2) ustawa z 6.3.2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy² (dalej: CEiDGiPIPU);
- 3) ustawa z 6.3.2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców³ (dalej: RMiŚPU);
- 4) ustawa z 6.3.2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁴ (dalej: PrzedZagrObrGospU);

---

¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 646 ze zm.

² Dz.U. z 2018 r. poz. 647 ze zm.

³ Dz.U. z 2018 r. poz. 648.

⁴ Dz.U. z 2018 r. poz. 649 ze zm.

5) ustawa z 6.3.2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej¹ (dalej: PWPrPrzed).

Trzeci temat poprzedzający mieści się w rozdziale II. Dotyczy on instytucji wspólnych dla znacznej części przedsiębiorców. Rozpoczyna go prezentacja Krajowego Rejestru Sądowego – KRS (warto tu podkreślić iż regulacje dotyczące KRS są w procesie ciągłej nowelizacji. Stan opisany w skrypcie opracowany jest na 2019 r. Ustawodawca wprowadził jednak już nowelizacje, które wejdą w życie w 2020 r., których tu nie uwzględnialiśmy). Po gruntownym opisie KRS w dalszej kolejności wyjaśniane są kluczowe terminy dla sfery podmiotowej. Wyjaśnianie to obejmuje pojęcie firmy, przedsiębiorstwa i prokury (i innych postaci pełnomocnictwa).

Dopiero po takim gruntownym wprowadzeniu prezentujemy temat zaznaczony wcześniej tzn. procedury związane z tworzeniem i działalnością najważniejszych podmiotów mogących prowadzić działalność gospodarczą. Najszerszy opis dotyczy różnego rodzaju spółek na podstawie KSH, nieco węższy zaś: spółdzielni, przedsiębiorstw państwowych, stowarzyszeń fundacji, itd.

---

¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 650.

ROZDZIAŁ I

WOLNOŚĆ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W PERSPEKTYWIE HISTORYCZNEJ ORAZ KONSTYTUCJI BIZNESU

Literatura: *R. Blicharz* (red.), *Przedsiębiorca. Zagadnienia wybrane*, Katowice, 2017; *A. Dobraczewska, A. Powalowski, H. Wolska*, *Nowe prawo przedsiębiorców*, Warszawa 2018; *M. Etel*, *Pojęcie przedsiębiorcy w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej oraz w orzecznictwie sądowym*, Warszawa 2012; *M. Ganczar*, *Wolność gospodarcza w warunkach globalizacji*, [w:] *J. Grabowski, K. Pokryszka, A. Holda-Wydrzyńska* (red.), *25 lat fundamentów wolności działalności gospodarczej. Tendencje rozwojowe*, Katowice 2013; *J. Grabowski, L. Kieres, A. Walaszek-Pyziol*, *System Prawa Administracyjnego. Publiczne prawo gospodarcze*, t. 8A, Warszawa 2013; *H. Gronkiewicz-Waltz, K. Jaroszyński*, *Europeizacja publicznego prawa gospodarczego*, Warszawa 2011; *J. Jacyszyn*, *Wykonywanie wolnych zawodów w Polsce*, Warszawa 2004; *W.J. Katner*, *Podstawowe zagadnienia prawne nowej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej*, PPH 2004, Nr 12; *tenże*, *Prawo działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2003; *C. Kosikowski*, *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2013; *C. Kosikowski, M. Etel*, *Nowe prawo działalności gospodarczej*, Białystok 2014; *G. Kozielec* (red.), *Prawo przedsiębiorców. Przepisy wprowadzające do Konstytucji Biznesu. Komentarz*, Warszawa 2019; *W. Kubala*, *Wolność działalności gospodarczej i jej ograniczenia*, PS 2001, Nr 7; *G. Lubeńczuk, A. Wołoszyn-Cichocka, M. Zdyb*, *Prawo przedsiębiorców. Komentarz*, Warszawa 2019; *J. Olszewski* (red.), *Prawo gospodarcze. Kompendium*, Warszawa 2013, 2015; *A. Powalowski* (red.), *Leksykon prawa gospodarczego publicznego. 100 podstawowych pojęć*, Warszawa 2015; *M. Zdyb*, *Publiczne prawo gospodarcze*, Kraków 1998.

§ 1. Kontekst funkcjonowania

Omówienie problematyki dotyczącej istoty wolności działalności gospodarczej jest jednym z kluczowych elementów warunkujących właściwe zrozumienie krajowego systemu gospodarczego. Nie bez znaczenia dla omawianej materii będą jej **aspekty historyczne** – tj. w jaki sposób ewoluowało znaczenie „swobody działalności gospodarczej” na przestrzeni wielu lat, **aspekty zewnętrzne** – tj. wpływ prawa

międzynarodowego i europejskiego na kształt krajowych rozwiązań prawnych, oraz **aspekty wewnętrzne** w dużej mierze **socjologiczno-ekonomiczne**, tj. wpływ zmian zachodzących w gospodarce na relacje uczestników obrotu, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska upowszechnienia się informacji w dobie Internetu, digitalizacji i elektronizacji stosunków gospodarczych. W związku z powyższym, pojęcie „wolności gospodarczej” powinno być odczytywane w kontekście zaszczości historycznych, obligatoryjnie wiążących aktów prawa międzynarodowego oraz europejskiego, przemian społeczno-ekonomicznych zachodzących w polskiej, europejskiej i światowej gospodarce, przy uwzględnieniu osiągnięć postępu technicznego i technologicznego.

Temu wyzwaniu próbuje sprostać polski ustawodawca, mając m.in. „bagaż doświadczeń” gospodarki socjalistycznej – centralnie sterowanej, do wypełnienia liczne obowiązki „dostosowawcze” wynikające z aktów prawa międzynarodowego i europejskiego, jak również liczne postulaty coraz lepiej poinformowanego, wyedukowanego, mobilnego oraz rozwijającego się społeczeństwa, w kontekście możliwości ekonomicznych budżetu krajowego oraz funduszy unijnych.

§ 2. Proces kształtowania się „swobody działalności gospodarczej”

I. Stan wolności gospodarczej

Jak wskazuje literatura¹, u genezy współczesnego pojmowania „swobody działalności gospodarczej” legła m.in. liberalistyczna idea wolności oraz idea ładu samorządowego, obie powszechnie kojarzone ze słynnym nazwiskiem *Adama Smitha*, który w swojej pracy „*The History of Astronomy*”, opublikowanej w XVIII w., posłużył się pojęciem „niewidzialnej ręki”. W innym swoim dziele pt. „*Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów*” sformułował on tezę, że: „żadne przepisy handlowe nie mogą zwiększyć działalności produkcyjnej jakiegoś społeczeństwa ponad to, co jego kapitał może uruchomić”². W pismach innych radykalnych liberałów tego okresu takich jak: *Jeremy Bentham*, *Benjamin Constant* czy wreszcie *Jon Stuart Mill*, prezentowane były także koncepcje liberalne wolności gospodarczej. Zdaniem *M. Zdyba*, koncepcjom tym można było zarzucić: nihilizm państwowy, absolutyzację idei wolności (a więc wolność jako idea absolutna, bez ograniczeń i wartość sama w sobie) przesadny utylitaryzm, relatywizm moralny i indywidualny, nadmierny indywidualizm³. Powszechnie znane stwierdzenie, przypisujące państwu rolę „nocnego stróża” było sformułowaniem i tak zgoła „umiarkowanym” wobec też *Maxa Stirnera*, wskazującego m.in. że „niedopuszczalne jest ograniczenie

¹ *M. Zdyb*, *Publiczne prawo gospodarcze*, Kraków 1998, s. 64 i n.

² Tamże, s. 64.

³ Tamże, s. 65.

człowieka nie tylko przez normy prawne, ale także normy organizacyjne, religijne, moralne itd.”¹.

Niejako na „przeciwległym brzegu” znajdują się poglądy *Karola Marksa* i *Engelsa*, w swojej istocie budujące państwo totalitarne, przeregulowane, centralistyczne i zdepersonalizowane. Socjalistyczna wolność gospodarcza stała się w wielu przypadkach synonimem absolutnego braku wolności gospodarczej, w ramach gospodarki „uspołecznionej”, gdzie wszystkie podmioty produkujące, przetwarzające czy świadczące usługi stanowią emanację państwa lub są w znacznym stopniu od niego zależne. Skutkiem takiego stanu rzeczy jest w pierwszej kolejności zanik przyrodzonej człowiekowi przedsiębiorczości, chęci działania i doskonalenia umiejętności, dążenia do zmiany, innowacyjności, a następnie regres, zapaść społeczna i gospodarcza.

W świetle powyższych, dość zresztą ogólnych rozważań, uznać należy, że „stan wolności gospodarczej” powinien być osiąganym niczym swoisty arystotelesowski „złoty środek” będący wypadkową, godzącą w interesy oraz potrzeby jednostek i ogółu, dostosowany do warunków społeczno-ekonomicznych, technicznych oraz realiów dyktowanych przez obrót gospodarczy odpowiednio w skali kraju, regionu i całego globu.

II. Okres XX-lecia międzywojennego

Biorąc pod uwagę fakt, że istotny wpływ na uformowanie się oraz właściwe rozumienie wielu polskich instytucji i pojęć prawnych miały doktryna i orzecznictwo okresu XX-lecia międzywojennego, warto w tym miejscu, chociażby sygnalnie wspomnieć o ówczesnym rozumieniu „swobody działalności gospodarczej”.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, ani tzw. Mała Konstytucja z 1919 r., ani Konstytucja Marcowa z 17.3.1921 r.² nie zawierały postanowień wprost statuujących zasadę wolności gospodarczej. Podzielić należy jednak pogląd³, że ówczesne rozumienie „swobody działalności gospodarczej” wywieść można było z ustanowionej w art. 99 Konstytucji Marcowej „ochrony własności” oraz wolności wyboru zajęcia i zarobkowania z art. 101. Natomiast w obszarze aktów rangi ustawowej, na szczególną uwagę zasługuje art. 3 zd. 1 rozporządzenia Prezydenta RP z 7.6.1927 r. o prawie przemysłowym⁴ stanowiące, iż prowadzenie przemysłu jest wolne i dozwolone każdemu, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje w tym względzie wyjątków lub ograniczeń. O późniejszej wadze i randze tego aktu świadczyć może chociażby bezpośrednia chęć środowiska prawniczego do przywrócenia nazewnictwa

¹ Tamże.

² Dz.U. Nr 44, poz. 267 ze zm.

³ Zob. *W. Kubala*, Wolność działalności gospodarczej i jej ograniczenia, PS 2001, Nr 7, s. 4 oraz *J. Sznajder*, Swoboda działalności gospodarczej, [w:] *J. Olszewski*, Prawo gospodarcze. Kompendium, Warszawa 2013, s. 3.

⁴ Dz.U. RP Nr 53, poz. 468 ze zm.

stwa „prawo przemysłowe” w latach 90. w toku prac legislacyjnych nad nową regulacją obejmującą swoim zakresem materię działalności gospodarczej¹. Ponadto, jak podaje *W.J. Katner*, regulację z lat 90. łączą głębokie więzi z prawem przemysłowym z 1927 r. jako aktem prawnym kraju o gospodarce rynkowej, opartej na prywatnej własności środków produkcji (...). Przyjęta wówczas ustawa² czerpała właśnie z rozwiązań okresu międzywojennego, podkreślających wolność gospodarczą i statuujących samorząd gospodarczy³.

III. Okres Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (1945–1989 r.)

Uchwalona po II wojnie światowej nowa regulacja – tj. ustawa z 3.1.1946 r. o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu prywatnej inicjatywy w przemyśle i handlu⁴, w swojej istocie stanowiła zaprzeczenie idei wolności gospodarczej, wprowadzając wręcz regułę odwrotną⁵, zasadniczo z niewielkim marginesem na „wolność gospodarczą” w dzisiejszym rozumieniu, albowiem zgodnie z brzmieniem art. 3 państwo miało zapewnić właścicielom przedsiębiorstw, objętych przepisami tej ustawy, „swobodę ich rozwoju oraz poparcie ich działalności gospodarczej”, jednak, co istotne, „w ramach ogólnopństwowego planu gospodarczego”. Pamiętać przy tym należy, iż powyższa ustawa została wydana wspólnie z inną bardzo ważną regulacją dla obrotu gospodarczego tego czasu, a mianowicie ustawą z 3.1.1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej⁶.

IV. Przemiany gospodarcze w Polsce po 1989 r.

Odwilż polityczna końca lat 80. pociągnęła także za sobą zmiany w obrębie podejścia do gospodarki. Symbolicznym momentem „bankructwa” gospodarki centralnie planowanej w Polsce było uchwalenie ustawy z 23.12.1988 r. o działalności gospodarczej⁷, gdzie już w art. 1 tej ustawy stanowiono iż: „Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej jest wolne i dozwolone każdemu na równych prawach, z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa”. W ten oto sposób po ponad 40 latach restytuowano klasyczne rozumienie wolności gospodarczej. Dopełnieniem procesu reformacji ustrojowej była dokonana już po zamiarach politycznych nowelizacja Konstytucji PRL⁸ ustawą z 29.12.1989 r. o zmianie

¹ *W.J. Katner*, Prawo działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2003, s. 16.

² Ustawa z 19.11.1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.).

³ *W.J. Katner*, Prawo działalności, s. 16.

⁴ Dz.U. Nr 3, poz. 18 ze zm.

⁵ *J. Sznajder*, Swoboda, s. 4.

⁶ Dz.U. Nr 3, poz. 17 ze zm.

⁷ Dz.U. Nr 41, poz. 324 ze zm.

⁸ Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej Uchwalona przez Sejm Ustawodawczy w 22.7.1952 r. (tekst jedn. Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36 ze zm.).

Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej¹, wprowadzająca nowe brzmienie art. 6, według którego „Rzeczpospolita Polska gwarantuje **swobodę działalności gospodarczej** bez względu na formę własności; ograniczenie tej swobody może nastąpić jedynie w ustawie”. Jak ocenia piśmiennictwo², zasadniczo bezsporne jest, iż ustawa o działalności gospodarczej z 1988 r. obowiązująca przez 11 lat, zasługuje na pozytywną ocenę w kontekście jej wpływu na rozwój gospodarki wolnorynkowej w pierwszym okresie polskiej transformacji ustrojowej i to pomimo wielu nowelizacji, w szczególności także tych mających na celu rozszerzenie obszaru reglamentacji działalności gospodarczej³.

Innym istotnym elementem dokonującej się transformacji było szerokie otwarcie kraju na współpracę (także gospodarczą) z instytucjami i organizacjami o zasięgu zarówno europejskim, jak i międzynarodowym.

Pierwszym etapem Polski na drodze ku integracji europejskiej⁴ było zawarcie Układu Stowarzyszeniowego⁵, będącego, z jednej strony, wyrazem europejskich aspiracji Polski, z drugiej, gwarantującym niedyskryminację oraz traktowanie na równi z polskimi przedsiębiorcami przedsiębiorców wspólnotowych w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. Ważną konsekwencją Układu Stowarzyszeniowego było także przyjęcie zasad Rozdziału III Części V tegoż dotyczącego „zblizania przepisów prawnych”. Warunek „zblizania istniejącego i przyszłego ustawodawstwa Polski do ustawodawstwa istniejącego we Wspólnocie” z art. 68 Układu był istnym determinantem wielu krajowych zmian legislacyjnych mających na celu przygotowanie Polski do włączenia do wspólnego, jednolitego rynku europejskiego, funkcjonującego w oparciu o: swobodę przesyłu towarów, swobodę przepływu usług, swobodę przepływu kapitału, oraz swobodę przepływu osób. Finalnie polskie starania zakończyły się Traktatem o przystąpieniu Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, podpisanym 16.4.2003 r. w Atenach⁶. Tym samym Polska przyjęła *acquis communautaire*, stając się Państwem Członkowskim UE z dniem 1.5.2004 r.

Wspomnieć w tym miejscu należy także, iż oprócz Unii Europejskiej istotny wpływ na standardy polskiego prawa gospodarczego wywarło także przystąpienie Polski do wielu bilateralnych oraz wielostronnych umów gospodarczych⁷, a w szczególności przystąpienie w latach 90. do Światowej Organizacji Handlu (WTO)⁸,

¹ Dz.U. Nr 75, poz. 444.

² J. Sznajder, Swoboda, s. 4.

³ Tamże.

⁴ Tamże, s. 5.

⁵ Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską, z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z drugiej, sporządzony w Brukseli z 16.12.1991 r. (Dz.U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38).

⁶ Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864.

⁷ Podobnie J. Sznajder, Swoboda, s. 5.

⁸ *World Trade Organization* – Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO) sporządzone w Marrakeszu w dniu 15.4.1994 r. (Dz.U. z 1995 r. Nr 98, poz. 483 ze zm.) wraz z załącznikami. Szerzej na ten temat M. Eteł, Pojęcie przedsiębiorcy w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej oraz w orzecznictwie sądowym, Warszawa 2012, s. 78 i n. oraz E. Latoszek, M. Proczek, Organizacje międzynarodowe we współczesnym świecie, Warszawa 2006, s. 159–182.

Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)¹, a także do Środkowo-europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (CEFTA)².

Wydarzeniem symbolicznie kończącym pierwszy etap budowy gospodarki rynkowej w Polsce było uchwalenie przez Zgromadzenie Narodowe 2.4.1997 r. nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej³. Biorąc pod uwagę wolę urzeczywistnienia przez Prawodawcę Krajowego zasady swobody gospodarczej wspomnieć należy art. 20, stanowiący, iż: „Społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej”. Wskazana w powyższym artykule wolność gospodarcza nie ma charakteru bezwzględny, na co wprost wskazuje już art. 22 Konstytucji RP dopuszczający ograniczenie wolności działalności gospodarczej „tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny”. Na marginesie, warto także zaznaczyć, że „społeczną gospodarkę rynkową” wymienia także art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE)⁴, wskazując ją jako jedną z podstaw rynku wewnętrznego.

Uchwalenie nowej Konstytucji było także impulsem do ponownego ułożenia wielu elementarnych kwestii związanych z funkcjonowaniem Państwa i jego struktury administracyjnej, edukacji, ochrony zdrowia, zabezpieczenia emerytalnego, a także funkcjonowania gospodarki narodowej. Ówczesny rząd *Jerzego Buzka*, przygotował program czterech reform: oświatowej (wprowadzenie gimnazjów), emerytalnej (III Filary w tym OFE), zdrowotnej (kasy chorych), oraz administracyjnej (podział na 16 województw, powiaty i gminy). Pozornie mniej spektakularne, ale równie ważne zmiany dotyczyły ponownego ułożenia wielu aspektów gospodarczych. W wyniku powziętych działań legislacyjnych z dniem 1.1.2001 r. wszedł niemalże w całości w życie pakiet ustaw gospodarczych obejmujący⁵:

- 1) ustawę z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym⁶;
- 2) ustawę z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych⁷ oraz
- 3) ustawę z 19.11.1999 r. – Prawo działalności gospodarczej⁸.

Ostatnia z wymienionych ustaw określana nawet mianem „swoistej konstytucji gospodarczej”⁹ porządkowała zasady podejmowania, wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców (krajowych i zagranicznych; małych i średnich),

¹ *Organization for Economic Cooperation and Development* – Konwencja o Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju sporządzona w Paryżu w dniu 14.12.1960 r. (Dz.U. z 1998 r. Nr 76, poz. 490).

² *Central European Free Trade Agreement* – Środkowo-europejska Umowa o Wolnym Handlu (CEFTA) zawarta przez Republikę Czeską, Republikę Węgierską, Republikę Słowacką i Rzeczpospolitą Polską sporządzona w Krakowie w dniu 21.12.1992 r. (Dz.U. z 1994 r. Nr 129, poz. 637 ze zm.).

³ Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

⁴ Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30.

⁵ Podobnie *J. Sznajder*, Swoboda, s. 6.

⁶ Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 986 ze zm.

⁷ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 505 ze zm.

⁸ Dz.U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178 ze zm.

⁹ *J. Sznajder*, Swoboda, s. 5; por. *W.J. Katner*, Podstawowe zagadnienia prawne nowej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, PPH 2004, Nr 12, s. 4–10 oraz *C. Kosikowski, M. Etel*, Nowe prawo działalności gospodarczej, Białystok 2014, s. 18 i n.

określała granice i zasady reglamentacji działalności gospodarczej (koncesje i zezwolenia), regulowała samorząd gospodarczy oraz uprawnienia i obowiązki administracji publicznej, a także zawierała przepisy karne. Omawiana regulacja okazała się jednak w swojej zasadniczej części dość efemeryczną i nieco po ponad 3 latach została zastąpiona przez ustawę z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (dalej: SwobGospU)¹. Jednak, część przepisów ustawy – Prawo działalności gospodarczej (m.in. dotyczących zasad prowadzenia przez organy gminy ewidencji osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą) została czasowo utrzymana w mocy (do lipca 2011 r.). Warto tu wspomnieć, że dzięki ustawie z 2.7.2004 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej² zmieniono ponad kilkadziesiąt ustaw, dostosowując je do realiów nowej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

W praktyce, podnoszono jednak liczne niedoskonałości związane z funkcjonowaniem SwobGospU. Finalnie, po ponad 10 latach obowiązywania Polski Ustawodawca podjął refleksję legislacyjną w stosunku do obowiązujących rozwiązań ustrojowych SwobGospU. W efekcie prac legislacyjnych opracowane zostały projekty ustawy – Prawo działalności gospodarczej³ oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo działalności gospodarczej⁴ mające odpowiednio zastąpić dotychczasowe regulacje⁵. Uzasadniano wówczas, że, po pierwsze, poprzez liczne nowelizacje dotychczasowa formuła SwobGospU i przepisów ją wprowadzających została wyczerpana, a ich bieżący kształt czyni przepisy obu ww. regulacji nieczytelnymi i niespójnymi. Jak wskazano w Uzasadnieniu do projektu prawa działalności gospodarczej: ocena jej funkcjonowania (OSR *ex post*) wykazała, że utraciła ona charakter podstawowego aktu prawnego prawa gospodarczego⁶.

Po drugie, wykazywano, że istnieje w dalszym ciągu konieczność podejmowania działań o charakterze deregulującym⁷, które, z jednej strony, pobudzą polską przedsiębiorczość, z drugiej, zagwarantują bardziej sprzyjające warunki dla inwestorów zagranicznych. W tym względzie wykazywano więc potrzebę racjonalizacji systemu reglamentacji działalności gospodarczej, a także zagwarantowanie jednoznacznych i zrozumiałych przepisów prawa podatkowego.

Ostatnim, trzecim argumentem, podnoszonym Uzasadnieniu, była okoliczność, że ponieważ Polska ma już prawie 12-letni bagaż doświadczeń funkcjonowania w ramach Unii Europejskiej, jest w stanie stworzyć regulację bardziej dopasowaną do bieżących potrzeb polskiej gospodarki w Unii Europejskiej⁸.

¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 2168 ze zm.

² Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808 ze zm.

³ Druk sejmowy Nr 3807, <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?Nr=3807> (dostęp: 8.2.2019 r.).

⁴ Druk sejmowy Nr 3808, <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?Nr=3808> (dostęp: 8.2.2019 r.).

⁵ Ł. Mroczyński-Szmaj, Swoboda działalności gospodarczej, [w:] J. Olszewski (red.), Prawo gospodarcze. Kompendium, Warszawa 2016, s. 27–28.

⁶ Uzasadnienie do projektu Druk sejmowy Nr 3807, s. 55, <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?Nr=3807> (dostęp: 8.2.2019 r.).

⁷ Uzasadnienie do projektu Druk sejmowy Nr 3807, s. 1.

⁸ Ł. Mroczyński-Szmaj, Swoboda, s. 28.

Powyższe projekty nie były jednak finalizowane, co w rezultacie doprowadziło do ich zarzucenia, zgodnie ze zwyczajową zasadą dyskontynuacji. Niemniej konieczność reformy ustroju gospodarczego SwobGospU była, co do zasady, kwestią bezsporną i podczas nowej kadencji prac parlamentu zaowocowała przyjęciem pakietu ustaw znanego pod zbiorczą nazwą „Konstytucja biznesu”. Na pakiet składają się:

- 1) ustawa z 6.3.2018 r. – Prawo przedsiębiorców¹ (dalej: PrPrzed);
- 2) ustawa z 6.3.2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy² (dalej: CEiDGiPIPU);
- 3) ustawa z 6.3.2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców³ (dalej: RMiŚPU);
- 4) ustawa z 6.3.2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁴ (dalej: PrzedZagrObrGospU);
- 5) ustawa z 6.3.2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej⁵ (dalej: PWPrPrzed).

W dalszej części Kompendium omówione zostaną najważniejsze instytucje Konstytucji Biznesu, w ramach której najistotniejszą rolę odgrywa PrPrzed.

§ 3. Ustawa – Prawo przedsiębiorców

I. Struktura i zakres ustawy

Pierwotnie ogłoszona ustawa – Prawo przedsiębiorców składała się z 72 artykułów podzielonych na 7 rozdziałów. Jednak w 2018 r. była czterokrotnie nowelizowana. O wadze i randze PrPrzed świadczyć może przede wszystkim poprzedzenie przepisów merytorycznych preambułą, odnoszącą się do zasad wyrażonych w Konstytucji RP – w tym wprost do ustanowionej w art. 20 zasady wolności działalności gospodarczej.

Artykuł 1 PrPrzed wyznacza zakres przedmiotowy ustawy. Zgodnie z literalnym brzmieniem art. 1 PrPrzed określa **zasady podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym prawa i obowiązki przedsiębiorców oraz zadania organów władzy publicznej w tym zakresie**. Zgodnie z ww. przepisem dalsza część ustawy regulując w szczególności kwestie:

- 1) zasad ogólnych PrPrzed zasad tworzenia prawa gospodarczego oraz klauzuli pewności prawa⁶;

---

¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 646 ze zm.

² Dz.U. z 2018 r. poz. 647 ze zm.

³ Dz.U. z 2018 r. poz. 648.

⁴ Dz.U. z 2018 r. poz. 649 ze zm.

⁵ Dz.U. z 2018 r. poz. 650.

⁶ Praca zbiorowa PARP, Prawo do przedsiębiorczości. Małe firmy, wielkie zmiany, Warszawa 2018, s. 5.

- 2) kategoryzacji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą ze względu na jej rozmiar;
- 3) zasad podejmowania, wykonywania, zawieszenia i zakończenia działalności gospodarczej;
- 4) praw i obowiązków podmiotów podejmujących, wykonujących, zawieszających i kończących działalność gospodarczą;
- 5) praw i obowiązków organów administracji publicznej względem podmiotów podejmujących, wykonujących, zawieszających i kończących działalność gospodarczą w szczególności dotyczących kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorców;
- 6) reglamentacji działalności gospodarczej.

Artykuł 6 PrPrzed zawiera zamknięty katalog wyłączeń spod zakresu jej stosowania. Zgodnie z nim przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;
- 2) wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów;
- 3) wyrobu wina przez producentów będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrów wina w ciągu roku gospodarczego, o których mowa w art. 17 ust. 3 ustawy z 12.5.2011 r. – o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrotie tymi wyrobami i organizacji rynku wina¹;
- 4) działalności rolników w zakresie sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c ustawy z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych²;
- 5) działalności prowadzonej przez koła gospodyń wiejskich na podstawie ustawy z 9.11.2018 r. o kołach gospodyń wiejskich³, które spełniają warunki, o których mowa w art. 24 ust. 1 tej ustawy.

II. Pojęcie wolności działalności gospodarczej

Zanim zostaną omówione poszczególne instytucje PrPrzed, warto określić czym jest oraz jak powinna być rozumiana wolność działalności gospodarczej w kontekście przedmiotowej ustawy. W ww. zakresie powtórzyć należy, że zasada wolności działalności gospodarczej ma charakter konstytucyjny. Bezpośrednio ustanowią ją wspomniany art. 20, zgodnie z którego brzmieniem **społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej**. Wyrazem realizacji tej normy konstytucyjnej w ustawodawstwie zwykłym jest obecnie przede wszystkim przepis art. 2 PrPrzed, zgodnie z którym **podejmowanie, wykonywanie i zakończenie**

¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 1159 ze zm.

² Dz.U. z 2018 r. poz. 1509 ze zm.

³ Dz.U. z 2018 r. poz. 2212 ze zm.

działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach. Na tym miejscu należy jednak wyraźnie zaznaczyć, że wolność gospodarcza nie ma charakteru bezwzględnie nieograniczonego, bowiem już w art. 22 Konstytucji RP, ustanowiono ograniczenie wolności działalności gospodarczej – dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny. Generalnie jednak ww. względnie podzielić pogląd¹ wyrażany w stosunku ustaw poprzedzających PrPrzed, według którego pojęcie wolności lub też swobody działalności gospodarczej jest kategorią szeroką i bogatą w treść, doznającą jednak wielu ograniczeń², których próbę egzemplifikacji przedstawiono poniżej (Tabela 1).

Tabela 1. Swobody tworzące stan wolności gospodarczej oraz typowe jej ograniczenia³

Swobody gospodarcze	Typowe ograniczenia swobód gospodarczych
• do podejmowania działalności gospodarczej, • wyboru formy organizacyjno-prawnej, • wyboru rodzaju działalności gospodarczej, • swoboda w zakresie zbywania towarów, usług, • swoboda umów, • swoboda ustalania cen na własne towary lub usługi, • swoboda rywalizacji z innymi podmiotami działalności gospodarczej, • swoboda wyboru koncepcji i programu gospodarowania, • swoboda wyboru miejsca prowadzenia działalności, • swoboda w zakresie zorganizowania przedsiębiorstwa.	• zawiloci procesu zgłaszania działalności, • koncesjonowanie, • inne formy reglamentowania, tj. działalność regulowana, zezwolenia, • rozproszenie regulacji dotyczącej wykonywania określonej działalności gospodarczej w wielu aktach prawnych, • zbytni formalizm i biurokracja, • nadmierny fiskalizm. • niedostateczne lub niewłaściwe dostosowanie prawodawstwa krajowego do regulacji unijnych, • nieproporcjonalnie duże obowiązki informacyjne przedsiębiorcy, • ograniczenia w aspekcie międzynarodowym, • ograniczenia związane z funkcjonowaniem jednolitego wspólnego rynku i prawa UE, • ograniczenia policyjne i bezpieczeństwa.

III. Pojęcie działalności gospodarczej

Zgodnie z brzmieniem definicji legalnej z art. 3 PrPrzed **działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.**

Podana powyżej definicja podaje funkcjonalne cechy działalności gospodarczej, a więc: **zorganizowanie, zarobkowość, ciągłość** jednak nie precyzuje ona ich treści i znaczenia⁴. Odpowiedzi na te zagadnienia próbuje znaleźć literatura (Tabela 2).

¹ Por. *J. Sznajder*, Swoboda, s. 8.

² Szerzej *C. Kosikowski, M. Etel*, Nowe prawo.

³ Opracowanie na podstawie: *J. Olszewski*, Wolność gospodarcza, s. 35 i n.; *tenże*, Prawo gospodarcze. Kompendium, Warszawa 2007, s. 3 i n. oraz *J. Sznajder*, Swoboda, s. 8.

⁴ *A. Powałowski* (red.), Leksykon prawa gospodarczego publicznego. 100 podstawowych pojęć, Warszawa 2015, s. 26–29.

Tabela 2. Cechy działalności gospodarczej¹

Cecha	Opis
Zarobkowość	czyli cel zarobkowy tej działalności, która ma być nastawiona na osiągnięcie dochodu, z tym, że niekoniecznie musi to być zysk dla samego przedsiębiorcy (przykładem są tu podmioty <i>not for profit</i>)
Zorganizowanie działalności	rozumiane jako przyjęcie przez przedsiębiorcę określonej formy prawnej, stworzenie „zaplecza” organizacyjnego dla prowadzonej działalności
Cecha ciągłości bądź stałości	polega na stabilnym, jasno określonym zachowaniu przedsiębiorcy, powtarzaniu pewnych działań, co stanowi przeciwieństwo działań epizodycznych, rzadko występujących. Pewien wyłom w dotychczasowej, tradycyjnej konstrukcji rozumienia ciągłości wprowadza instytucja prawna zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej , mająca swe źródło w art. 22 PrPrzed
Profesjonalny charakter	odnosi się zarówno do prowadzonej działalności, jak i do podmiotów ją wykonujących i zasadniczo oznacza, iż często przepisy prawa wiążą z możliwością prowadzenia danej działalności konieczność legitymowania się przez przedsiębiorcę określonymi kwalifikacjami

Jak podaje literatura², o swoistym rozumieniu „działalności gospodarczej” (tj. poza PrPrzed) możemy mówić w przynajmniej w 10 innych ustawach, a w wielu innych przypadkach pomimo użycia określenia „działalność gospodarcza” brakuje właściwego wyjaśnienia na gruncie danej ustawy lub chociażby właściwego odniesienia przede wszystkim do definicji z PrPrzed.

Owe swoiste definicje „działalności gospodarczej” na gruncie poszczególnych ustaw zasadniczo wiązać się będą m.in. z wymienionymi wcześniej wyłączeniami spod zakresu stosowania PrPrzed (art. 6) lub/oraz wiązać się będą z potrzebą stosownego ułożenia przepisów prawa podatkowego³.

Pamiętać należy także, że warunkiem podjęcia działalności gospodarczej jest w przypadku osoby fizycznej złożenie wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, a w przypadku innych podmiotów wpisanie ich do rejestru przedsiębiorców KRS⁴.

IV. Pojęcie przedsiębiorcy

Artykuł 4 (ust. 1–3) PrPrzed zawiera definicję legalną przedsiębiorcy. Jest nim **w osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca dzia-**

¹ Za J. Sznajder, Swoboda, s. 10.

² C. Kosikowski, M. Etel, Nowe prawo, s. 29 oraz 133–137.

³ Art. 3 pkt 9 ustawy z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 900).

⁴ A. Powalowski (red.), Leksykon prawa gospodarczego, s. 29.

lalnosc gospodarczą. Ponadto za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Natomiast art. 4 ust. 3 precyzuje, że zasady podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej przez osoby zagraniczne określają odrębne przepisy.

Inną, uniwersalną definicję przedsiębiorcy zawiera Kodeks cywilny, który stanowi w art. 43¹ podaje, iż: „Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1 (tj. do jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych), prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

Istotną różnicą pomiędzy przytoczonymi definicjami jest owa „działalność zawodowa”, która nie została wymieniona w definicji przedsiębiorcy z PrPrzed. Tym samym należy wysnuć wniosek, że definicja legalna z art. 4 PrPrzed nie ma charakteru samodzielnego, aby bowiem w sposób właściwy odczytać normę prawną dotyczącą „przedsiębiorcy” z PrPrzed należy ją wywieść łącznie z art. 4 w zw. z art. 3 rzeczonej ustawy, otrzymując w rezultacie paralelną normę prawną, z tą którą można odczytać z samego art. 43¹ KC.

Warto na tym miejscu poświęcić nieco uwagi działalności zawodowej. Zarówno jako przyjęte kryterium działalności gospodarczej, na gruncie PrPrzed, w ujęciu praktycznym, w ujęciu funkcjonalnym oraz art. 43¹ KC może być ono różnie rozpatrywane¹.

Na potrzeby niniejszego opracowania, przyjęto takie rozumienie działalności zawodowej jako działalności gospodarczej wykonywanej w ramach tzw. wolnych zawodów lub też w ramach zawodów nieposiadających takiego statusu² (profesjonalny charakter). W tym kontekście należy jednak wskazać jakie cechy odróżniają wolne zawody. Doktryna³ wyróżnia je w sposób następujący (Schemat 1):

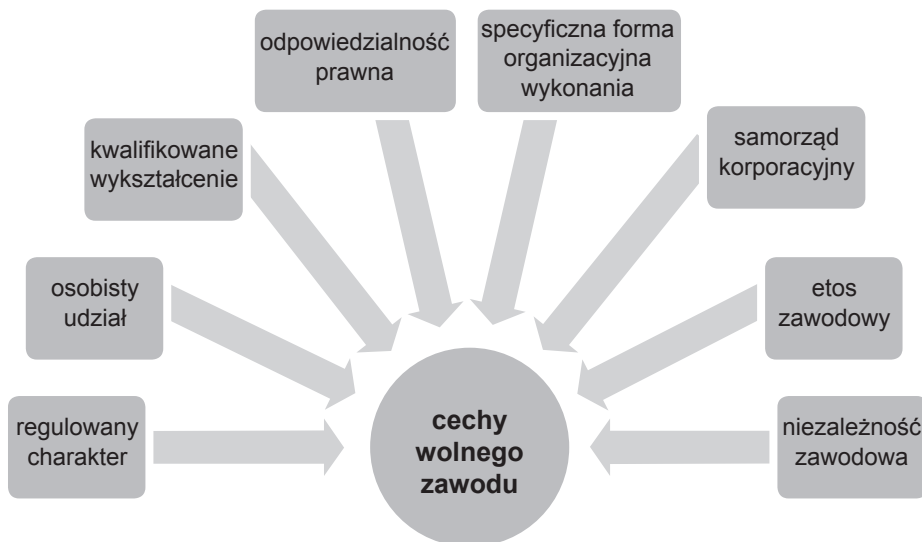
¹ T. Kocowski, § 7 Działalność zawodowa, [w:] J. Grabowski, L. Kieres, A. Walaszek-Pyziol, System Prawa Administracyjnego. Publiczne prawo gospodarcze, t. 8A, Warszawa 2013, s. 171–178.

² Podobnie T. Kocowski, § 7 Działalność zawodowa, s. 172.

³ Opracowane na podstawie J. Sznajder, Swoboda, s. 16. Zob. także C. Kosikowski, Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2005, s. 27 i n.; J. Jacyszyn, Wykonywanie wolnych zawodów w Polsce, Warszawa 2004, s. 38 i n.

Schemat 1. Cechy wolnego zawodu

W literaturze odnaleźć możemy także definicję wolnego zawodu jako: osobistego i samodzielnego wykonywania, wewnątrznie spójnego, czynności o charakterze intelektualnym, wymagających wysokich kwalifikacji (wiedzy i praktyki), systematycznie, w zamian za honorarium bezinteresownie ustalone, służące zapewnieniu świadczeń lub usług klientom oraz ochronie istotnych wartości interesu ogólnego, zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi, zasadami etycznymi i deontologicznymi¹.

Przykład egzemplifikacji zawodów uznawanych za wolne można odnaleźć art. 88 KSH. Zgodnie z tym przepisem, za wolne uznaje się następujące zawody: **adwokata, aptekarza, architekta, inżyniera budownictwa, biegłego rewidenta, brokera ubezpieczeniowego, doradcy podatkowego, maklera papierów wartościowych, doradcy inwestycyjnego, księgowego, lekarza, lekarza dentystry, lekarza weterynarii, notariusza, pielęgniarki, położnej, fizjoterapeuty, radcy prawnego, rzecznika patentowego, rzeczoznawcy majątkowego i tłumacza przysięgłego** (por. uw. w niniejszym kompendium nt. spółki partnerskiej).

V. Mikro, mały i średni przedsiębiorca

Prawo przedsiębiorców klasyfikuje przedsiębiorców ze względu na rozmiar prowadzonej działalności. Obrazuje to tabela poniżej.

¹ T. Kocowski, § 7 Działalność zawodowa, s. 172; K. Wojtczak, Pojęcie wolnego zawodu, s. 123.

Tabela 3. Klasyfikacja przedsiębiorców ze względu na rozmiar prowadzonej działalności¹

		Mikro przedsiębiorca (art. 7 ust. 1 pkt 1 PrPrzed)	Mały przedsiębiorca (art. 7 ust. 1 pkt 2 PrPrzed)	Średni przedsiębiorca (art. 7 ust. 1 pkt 3 PrPrzed)
W jednym z co najmniej dwóch ostatnich lat	średnioroczne zatrudnienie mniejsze niż	10 pracowników	50 pracowników	250 pracowników
	roczny obrót netto/suma aktywów bilansu nie większe niż	2 mln euro	10 mln euro i który nie jest mikroprzedsiębiorcą	50 mln euro/43 mln euro i który nie jest mikroprzedsiębiorcą ani małym przedsiębiorcą

Wprowadzone rozróżnienie skorelowane jest z właściwymi kategoriami przedsiębiorców w rozumieniu zalecenia Komisji 361/2003². Określenie wielkości przedsiębiorcy opiera się zasadniczo na dwóch przesłankach – tj. skali zatrudnienia oraz skali finansowej – przy czym oba kryteria muszą być spełnione kumulatywnie³. Ponadto podzielić należy pogląd, iż podział przedsiębiorców ma swoje *ratio legis*, chociażby ze względu na sferę pomocy publicznej, z której w określonych warunkach dany przedsiębiorca może (lub nie może) skorzystać⁴.

VI. Zasady ogólne PrPrzed

Ważnym elementem reformy Konstytucji Biznesu podnoszonym przez projektodawców jest zagadnienie dotyczące ustanowienia, wyodrębnienia zasad ogólnych związanych z działalnością gospodarczą. W uzasadnieniu do projektu PrPrzed zaleźć możemy stwierdzenie, że PrPrzed ma kompleksowo regulować ogólne zasady i reguły podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej w Polsce, ale równocześnie – inaczej niż w przypadku SwobGospU – unika nadmiernego przeregulowania tego podstawowego w tej dziedzinie aktu prawnego⁵. Poniższa tabela przedstawia zestawienie zasad części ogólnej.

¹ Za J. Sznajder, Swoboda, s. 10.

² Dz.Urz. UE L z 2002 r. Nr 124, s. 36, Sposób formułowania za: <http://dziennikustaw.gov.pl/du/2008/s/146/927/D2008146092701.pdf>.

³ A. Powalowski (red.), Leksykon prawa gospodarczego, s. 114–118.

⁴ Tamże, s. 115.

⁵ Uzasadnienie do Rządowego projektu ustawy – Prawo przedsiębiorców, Druk sejmowy Nr 2051 z 21.11.2017 r., s. 3, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/9E761CF9B6B03CBCC12581E10059DD88/%-24File/2051.pdf> (dostęp: 8.2.2019 r.).

Tabela 4. Zestawienie najważniejszych zasad PrPrzed wynikających z części ogólnej ustawy¹

Zasady	Źródło
Zasada wolności działalności gospodarczej i równości przedsiębiorców	art. 2 PrPrzed
Zasada „co nie jest prawem zabronione, jest dozwolone”	art. 8 PrPrzed
Zasada domniemania uczciwości przedsiębiorcy – organy państwa powinny przyjmować założenie, że przedsiębiorca działa zgodnie z prawem dopóki nie wykaże się tezy przeciwniej	art. 10 ust. 1 PrPrzed
Zasada rozstrzygnięcia wątpliwości faktycznych na korzyść przedsiębiorcy – jeżeli przedmiotem postępowania przed organem jest nałożenie na przedsiębiorcę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie uprawnienia, a w tym zakresie pozostają niedające się usunąć wątpliwości co do stanu faktycznego, organ rozstrzyga je na korzyść przedsiębiorcy	art. 10 ust. 2 PrPrzed
Zasada przyjaznej interpretacji przepisów – <i>in dubio pro libertate</i> – jeżeli przedmiotem postępowania przed organem jest nałożenie na przedsiębiorcę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie uprawnienia, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy prawnej, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść przedsiębiorcy, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ. Wyjątek od tej zasady może nastąpić jedynie wówczas, jeśli wymaga tego ważny interes publiczny	art. 11 PrPrzed
Zasady pogłębiania zaufania, proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania	art. 12 PrPrzed
Zasada odpowiedzialności urzędników za naruszenie prawa	art. 13 PrPrzed
Zasada pewności prawa – organ bez uzasadnionej przyczyny nie odstępuje od utrwalonej praktyki rozstrzygnięcia spraw w takim samym stanie faktycznym i prawnym	art. 14 PrPrzed
Zasada udzielania informacji – organ, w zakresie swojej właściwości, udziela przedsiębiorcy informacji o warunkach podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej	art. 15 PrPrzed

VII. Ulga na start

Jednym z elementów reformy gospodarczej wprowadzonej pakietem Konstytucji Biznesu, w PrPrzed jest tzw. „ulga na start”. Zgodnie z art. 18 ust. 1 PrPrzed, **przedsiębiorca będący osobą fizyczną, który podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmuje ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia i nie wykonuje jej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej, nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom**

¹ Zestawienie własne, na podstawie *M. Zdanowska*, Najważniejsze zasady prawa przedsiębiorców 2018, <https://mojafirma.infor.pl/biznes/prawo/konstytucja-dla-biznesu/776037,Najwazniejsze-zasady-prawa-przedsiębiorców-2018.html> (dostęp: 8.2.2019 r.).

społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Przedsiębiorca może także zrezygnować z tego uprawnienia przez dokonanie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. „Ulga na start” nie ma zastosowania do przedsiębiorców spełniających warunki określone w art. 5a ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników¹.

VIII. Działalność nieewidencjonowana

Istotnym *novum* wprowadzonym przez Ustawodawcę do polskiego systemu prawnego jest tzw. działalność nieewidencjonowana usytuowana już w art. 5 PrPrzed. Zgodnie z jego brzmieniem ust. 1 nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności **nie przekracza w żadnym miesiącu 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia**, o którym mowa w ustawie z 10.10.2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę², i która w okresie ostatnich **60 miesięcy** nie wykonywała działalności gospodarczej. Osoba wykonująca działalność nieewidencjonowaną, może złożyć wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Działalność ta staje się działalnością gospodarczą z dniem określonym we wniosku. Jeżeli jednak, przychód należny z działalności nieewidencjonowanej, przekroczył w danym miesiącu wysokość 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, działalność ta staje się działalnością gospodarczą, począwszy od dnia, w którym nastąpiło przekroczenie wysokości 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Wówczas, osoba wykonująca działalność gospodarczą składa wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w **terminie 7 dni** od dnia, w którym nastąpiło przekroczenie wysokości 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia. PrPrzed w art. 5 ust. 5 zaznacza także, że przepisu ust. 1 dotyczącego działalności nieewidencjonowanej, nie stosuje się do działalności wykonywanej w ramach umowy spółki cywilnej. Ustawodawca określa również w art. 5 ust. 6 pojęcie przychodu należnego, rozumiejąc przez to kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont.

IX. Reglamentacja działalności gospodarczej

1. Istota reglamentacji w obrocie gospodarczym

Znaczenie słowa „reglamentacja” etymologicznie należy wywieść od francuskiego *reglementation*, które zgodnie z definicją zawartą w Słowniku Wyrazów Obcych³ w kategorii ekonomicznej będzie rozumiane jako **ograniczenie przez państwo dzia-**

¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 299 ze zm.

² Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 2177.

³ I. Kamińska-Szmaj (red.), Słownik wyrazów obcych. Europa, Wrocław 2001, s. 677.